

Codex Alimentarius Commission (CAC) - rapportering 2023

Vedtatte standarder på CAC46 - Codex Alimentarius Commission 2023

FNs organ for matstandarder, Codex Alimentarius-kommisjonen (CAC), møttes 27. november til 2. desember 2023 og vedtok en rekke standarder for mattrygghet og kvalitet. Codex standarder er med å forme EUs regelverk og de er anerkjent under WTOs SPS avtale som betyr at landene som legger Codex' standarder til grunn for sitt regelverk oppfyller kravet om vitenskapelig grunnlag og trygt kan handles med. Dette er i tillegg en viktig møtearena for Norge både med tanke på utvikling av regelverk, kompetanseutveksling, markedsadgang, nettverksbygging og import.

Norge deltok på CAC møtet og under er det gitt korte beskrivelser av noen av standardene som ble vedtatt. Vi har også kort beskrevet vårt engasjement/hovedfokus i dette arbeidet og oppfølging der det er aktuelt. For mer informasjon om CACs 46. sesjon se hjemmesiden til [CAC46](#).

Mattilsynet har i 2023 også deltatt på sesjoner knyttet til følgende underkomiteer: ernæring (CCNFSDU), kontaminanter (CCCF), import- og eksport (CCFICS), merking (CCFL), analyse og prøvetaking (CCMAS) og i komiteen for generelle prinsipper (prosedyrer og rutiner, CCGP).

Veiledning for kontroll av Shiga Toxin-Producing Escherichia coli (STEC) i rått storfekjøtt, friske bladgrønnsaker, rå melk og oster av rå melk og spirer

Shigatoksinproduserende Escherichia coli (STEC) er matbårne bakterier som forårsaker sykdom hos mennesker. De er assosiert med en rekke matvarer, med storfekjøtt, meieriprodukter og bladgrønnsaker og spirer høyt på listen. Disse retningslinjene vil hjelpe risikolede og næringsmiddelbedrifter i deres innsats for å redusere matbårne sykdommer ved å gi vitenskapsbaserte råd og praktisk veiledning om kontroll av STEC i rå biff, rå melk og oster av rå melk. Videre arbeid med kontroll av STEC i ferske bladgrønnsaker og spirer er under utvikling.

Norges deltakelse i arbeidet, hovedfokus og resultat.

Dette er en viktig veiledning og vi har deltatt aktivt i arbeidet. Vi har ønsket at dokumentet skal reflektere at god hygienep praksis (GHP) er viktigste metode for å forebygge STEC og andre sykdomsframkallende mikrober i mat. Fra norsk ståsted vurderes ordlyden nå som god og teksten ivaretar de posisjoner vi har hatt gjennom arbeidet. Veiledningen samsvarer godt med eksisterende krav i næringsmiddelhygieneforskriften og animaliehygieneforskriften. Det er derfor ikke behov fra norsk side å endre nasjonalt regelverk eller jobbe for endringer i EU-regelverk. Vi vurderer også eksisterende veiledning på området som sammenfallende med den nye veiledningen til Codex, slik at det ikke er behov for umiddelbare oppdateringer.

Veiledning for trygg bruk og gjenbruk av vann i produksjon av mat

Vann er en minkende ressurs på verdensbasis, og ikke alle matprodusenter har tilgang til trygge vannkilder. Men vann trengs i alle områder av matproduksjonen, fra åkeren eller gården helt frem til konsum. Når det er forurensset, kan vann inneholde mikrober som forårsaker sykdom hos forbrukere. Denne veiledningen gir råd om hvilke typer vann som er egnet for ulike områder innen matproduksjon og foredling. De gir råd om en risikobasert tilnærming til trygg vanninnhenting slik at matprodusenter, og behandlere kan redusere og håndtere farer forbundet med vann i matproduksjon.

Norges deltakelse i arbeidet, hovedfokus og resultat.

Tilgang på rent vann og trygg bruk av vann er viktig. Vi har jobbet for at veiledningen er i samsvar med andre internasjonale standarder og veiledninger. Når det gjelder den generelle delen av dokumentet, har vi hatt hovedfokus på kravet om vannkvalitet fremfor vannkilde, slik at overflatevann kan benyttes når det er trygt. Dette er ivaretatt i veiledningen. Det kommer også et vedlegg om fisk, som har stor interesse for oss. Erfaringsmessig er kvaliteten på rent sjøvann og rent vann som brukes i Norge god. Vi ønsker derfor å opprettholde reguleringsnivået vi har på bruk av vann som ikke er «drikkevann», og at det ikke settes begrensninger på bruk av rent sjøvann og rent vann i næringsmiddelproduksjon. Våre innspill i det videre arbeidet med vedlegget om fisk, vil derfor være med formålet at veiledningen ikke innskrenker handlingsrommet som ligger i gjeldende regelverk, dvs i næringsmiddelhygieneforskriften og animaliehygieneforskriften.

Veiledningen så langt samsvarer godt med næringsmiddelregelverket (næringsmiddelhygieneforskriften og animaliehygieneforskriften) og det er derfor ikke nødvendig med noen umiddelbare endringer.

Revisjon av standarden for tilskuddsblandinger (CXS 156-1986)

Lange og grundige diskusjoner har resultert i en tekst som i første del sikrer at tilskuddsblandinger, når de brukes, vil støtte vekst og utvikling av eldre spedbarn i alderen 6 til 12 måneder. Den andre delen av teksten skisserer kravene til drikke eller produkter for små barn over 12 måneder opp til 3 år. Som en del av revisjonene av denne teksten er tittelen endret fra "Standard for tilskuddsblandinger" til "Standard for tilskuddsblandinger for eldre spedbarn og produkt for små barn". Dette gjenspeiler de to distinkte seksjonene som standarden nå er delt inn i.

Norges deltakelse i arbeidet, hovedfokus og oppfølging

Vi har deltatt aktivt i dette arbeidet både fra Mattilsynet og Helsedirektoratet. Ett viktig formål har vært å støtte og beskytte amming. Det har derfor vært viktig for oss å få med en referanse til WHO- og WHA-dokumenter, inkludert WHO-koden for markedsføring av morsmelkerstatninger i forordet til standarden, dette sikrer at standarden settes i riktig kontekst.

Gjeldende EU-/EØS-regelverk for tilskuddsblandinger inneholder bestemmelser om ammekoden. Vi vil vurdere behovet for nærmere informasjon om ammekoden.

Et annet viktig formål har vært å jobbe for akseptable grenseverdier for næringsstoffer. En del av standardens maksimums- og minimumsgrenser for næringsstoffer i tilskuddsblandinger for eldre spedbarn, overstiger verdiene som er fastsatt i vårt regelverk. Grenseverdiene i EU-/EØS-regelverket er begrunnet i nyere risikovurderinger og anbefalinger fra EFSA.

Grenseverdiene i EØS ligger derfor fortsatt til grunn for omsetning av tilskuddsblandinger i Norge og EU¹.

Småbarn over 12 måneder har ikke behov for tilskuddsblandinger (EFSA, WHO). Det er derfor ikke fastsatt spesifikt EU-/EØS-regelverk for produkter for småbarn over 12 måneder og opp til 3 år. Slike produkter reguleres av horisontalt EU-/EØS-regelverk, inkludert regelverket om tilsetning av vitaminer, mineraler og visse andre stoffer til næringsmidler. Det er så langt ikke fastsatt felles grenseverdier for vitaminer og mineraler i dette regelverket. Innhold av næringsstoffer tilsvarende flere av standardens maksimumsgrenser for produkter for småbarn over 12 måneder og opp til 3 år, kan føre til for høye inntak av næringsstoffene. Dette gjelder særlig for vitamin A, hvor vi har reservert oss for oppgitt verdi. Standarden åpner imidlertid for at land kan avvike fra grenseverdiene når dette er begrunnet. Inntil det fastsettes felles grenseverdier i EU, må det i henhold til gjeldende norsk regelverk søkes om tilsetning av vitaminer og mineraler til disse produktene.

MRLs for Zilpaterol Hydrochloride (cattle kidney, liver, muscle) Vedtatt ved avstemming

Maksimum grense for rester (MRL) for zilpaterolhydroklorid i forskjellige animalske produkter er vedtatt ved avstemming. Emnet vekstfremmere er omstridt i Codex, og derfor ble kommisjonens avgjørelse gjort ved avstemning etter 12 år med diskusjon. MRL-verdiene er satt på basis av risikovurderinger utført av Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives (JECFA), som vurderer sikkerheten til mattilsetningsstoffer, forurensninger, naturlig forekommende giftstoffer og rester av veterinærmedisiner i mat. Det ble understreket at Codex-tekster er frivillige og land kan velge å ikke vedta MRL-ene i lovgivningen.

Norges deltakelse i arbeidet, hovedfokus og oppfølging

Vi har jobbet iherdig mot vedtakelse av de maksimumsverdiene. Vårt regelverk forbyr bruken og rester av vekstfremmere. Vi mener at det er dyrevelferdsgrunner til ikke å benytte vekstfremmere, noe som er utenfor Codex' mandat, men allikevel en viktig faktor som ikke kan tilsidesettes når man diskuterer vekstfremmere. Zilpaterol benyttes i dag i rundt 10 land, og er forbudt brukt i langt flere. Vårt regelverk vil ikke bli endret, og dette er tydelig informert om i Codex.

Best praksis for forebygging og reduksjon av Mycotoxins forurensning i Cassava og Cassava baserte produkter

Mykotoksiner, spesielt aflatoksiner og okratoksin A, er kjent for å oppstå i kassava og kassava-baserte produkter på ulike stadier av vekst, etter høsting og lagring. Mange av disse soppgiftene anses å være kreftfremkallende for mennesker. Denne nye anbefalingen gir myndigheter og næringsmiddelbedrifter, dyrkere, foredlere og distributører kunnskap om faktorer som kan føre til forekomst av mykotoksinforurensning og måter å oppdage, redusere eller forhindre det på. Teksten gir eksempler på *Good Agricultural Practice* (GAP) og *Good Manufacturing Practice* (GMP) som vil bidra til å minimere risiko. Det gir også grunnlag for opplæring og utdanning av alle som er involvert i kassavaproduksjon og handel.

¹ Forskrift om næringsmidler til særskilte grupper, § 1 b (forordning (EU) 2016/127)

Norge har ikke engasjert seg i dette arbeidet. Siden det selges kassavaprodukter på det norske markedet har vi imidlertid interesse av at produsenter har tilgang til veiledning for trygg produksjon, som ved import til Norge vil komme oss til gode. Ellers gjelder vårt generelle regelverk for kassava og kassavabaserte produkter. Vi vil vurdere behovet for å informere om standarden på våre sider.

Principles and Guidelines on the Use of Remote Audit and Inspection in Regulatory Frameworks

Dokumentet inneholder en beskrivelse av de elementer som er spesifikke for nettopp fjernrevisjon og inspeksjon, det betyr at eksisterende veiledning og prinsipper for hvordan vurdere andre lands offisielle inspeksjons- og sertifiseringssystem (vedlegget til [CAC/GL 26-1997](#)) også gjelder for denne typen «tilsyn». Dokumentet inneholder syv prinsipper som bør følges og kan innlemmes i en rutine, det bør også brukes i dialogen med importland som ønsker å foreta en slik «remote audit». Det var enstemmighet i Codex for slutføring, som også er et argument for å bruke det. Norge har deltatt aktivt i utviklingen av dokumentet og vil informere interessenter og oppdaterer vår rutine i samsvar med denne veiledningen.

Annet

Generelle retningslinjer for prøvetaking (CXS 50-2004) er revidert: Dokumentet inneholder ulike (statiske) modeller, som er relevante for å designe prøvetakingsplaner. Dette danner grunnlaget for etablering av dataverktøy, apper, som vil gjøre det enkelt å få informasjon om hvor mange prøver som skal tas ut basert på sannsynlighet for å finne defekte ved forventet frekvens defekte. Analysekomiteen (CCMAS) fortsetter arbeidet med apper.

Opprydding i referanser til analysemetoder og prøvetaking i varestandarder – etablering av database: For å legge grunnlaget for etablering av en database over samtlige analysemetoder, som er referert til Codex-sammenheng, gjennomgås analysemetodene og deres referanser som finnes i samtlige standarder. CCMAS har ulike arbeidspakker for de ulike varekategoriene. Analysemetodene gjennomgås for å se om de er egnet for formålet, om referansene er korrekte, og om de metodene som er listet i CXS 234 stemmer overens med referanser gitt i ulike varestandardene. Referansene vil tas ut av varestandardene og i stedet referere til CXS 234. Norge har ansvaret for at det til neste møte i CCMAS blir lagt frem en gjennomgang/revidert oversikt over analysemetodene for fisk- og fiskeprodukter.

VEDLEGG – Beslutninger CAC46 2023

CAC46 ble åpnet av Directors-General of FAO and WHO. Delegater fra 158 medlemsland, en *Member Organization* (EU), og observatører fra ni *International Governmental Organizations* (IGOs), 30 *Non-Governmental Organizations* (NGOs) og en annen United Nations Agency. Av disse deltok seks medlemsland og åtte observatører virtuelt.

Main decisions of CAC46:

Final adoption of more than 500 new and revised Codex standards (including numerical standards), guidelines and codes of practice, including:

- Revised Standard for Follow-up Formula (CXS 156-1987) (renamed as the Standard for Follow-up Formula for Older Infants and Product for Young Children)
- Maximum residues limits (MRLs) for zilpaterol hydrochloride in cattle liver, kidney and muscle
- MRLs for ivermectin (sheep, pigs and goats – fat, kidney, liver and muscle)
- MRLs for nicarbazin (chicken)

- MRLs extrapolated to ruminants and finfish
- 426 MRLs for different combinations of pesticides/commodity(ies)
- Maximum level (ML) for lead in ready-to-eat meals for infants and young children
- ML for lead in soft brown, raw and non-centrifugal sugars
- ML for total aflatoxins in dried chilli and nutmeg, and ML for ochratoxin A in dried chilli, paprika, and nutmeg
- Guidelines for the Control of Shiga Toxin-Producing Escherichia coli (STEC) in Raw Beef, Fresh Leafy Vegetables, Raw Milk and Raw Milk Cheeses, and Sprouts (General Section, Annex I on raw beef and Annex III on raw milk and raw milk cheeses)
- Guidelines for the Safe Use and Reuse of Water in Food Production and Processing (General Section and Annex I on Fresh Produce)
- Guidelines on Recognition and Maintenance of Equivalence of National Food Control Systems (NFCS)
- Principles and Guidelines on the Use of Remote Audit and Inspection in Regulatory Frameworks
- Revised General Guidelines on Sampling (CXG 50-2004)
- Revised Class Names and the International Numbering System for Food Additives (CXG 36-1989)
- Code of Practice for Prevention and Reduction of Mycotoxin Contamination in Cassava and cassavabased products
- Revised Classification of Foods and Animal Feeds (CXA 4-1989)
- Revised General Standards for Food Additives (CXS 192-1995)
- Revised Recommended Methods of Analysis and Sampling (CXS 234-1999)

Final adoption of new regional standards:

- Regional standard for Soybean Products Fermented with Bacillus species (Asia)
- Regional standard for Cooked Rice Wrapped in Plant Leaves (Asia)
- Regional Standard for Fermented Noni Fruit Juice (North America and South-West Pacific)

Adoption at Step 5:

- Regional standard for Quick Frozen Dumpling (Asia)
- Regional standard for Maamoul (Near East)
- Revision to the General Standard for the Labelling of Pre-packaged Foods (CXS 1- 1985): Provisions relevant to allergen labelling
- General Principles for the Establishing Nutrient Reference Values (NRVs-R) for Persons Aged 6 – 36 Months
- Guidelines on the Provision of Food Information for Pre-packaged Foods to be offered via ECommerce
- Guidelines on the Use of Technology to Provide Food Information

New work:

- Amendments to the General Standard for the Labelling of Pre-packaged Foods (CXS 1-1985): Labelling of pre-packaged foods in joint presentation and multipack formats
- Code of Practice /Guidelines for the prevention or reduction of ciguatera poisoning
- Guidelines for food hygiene control measures in traditional markets for food
- Guidance for monitoring the stability and purity of reference materials and related stock solutions of pesticides during prolonged storage
- Revision of the Guidelines on the Application of the General Principles of Food Hygiene to the Control of Pathogenic Vibrio Species in Seafood (CXG 73-2010) REP23/CAC v

- Review and update of the Principles for Traceability/Product Tracing as a Tool within a Food Inspection and Certification System (CXG 60-2006)

CAC46:

Re-elected, as Chairperson, Mr Steve Wearne (United Kingdom) and, as Vice-Chairpersons, Mr Allan Azegele (Kenya), Mr Raj Rajasekar (New Zealand) and Mr Diego Varela (Chile).

Re-appointed Saudi Arabia and Fiji as Coordinators for Near East and North America and South-West Pacific, respectively.

Elected as Member of the Executive Committee elected on a geographic basis: Costa-Rica (Latin America and the Caribbean), India (Asia), and Morocco (Africa) Re-elected as Member of the Executive Committee elected on a geographic basis: Canada (North America), Finland (Europe), Iran (Near East), and Vanuatu (South-West Pacific)

CAC46 discussed and agreed as follows on general items as proposed by the Executive Committee: Codex Strategic Plan 2026-2031:

Verdsetter prosessen med å utvikle Codex Strategic Plan 2026-2031 så langt og så frem til konsultasjonene som var planlagt knyttet til formulering av mål og resultater.

Statements of principle concerning the role of science in the Codex decision-making process and the extent to which other factors are taken into account (SoP):

Gjentok at utkastet til veiledning er brukbart og tilgjengelig som praktisk veiledning for leder av Codex-kommisjonen og dens underorganer og for medlemmer i situasjoner der det er enighet om vitenskap, men ulike syn på andre faktorer/hensyn, selv om det fortsatt var forskjeller eller bekymringer om visse aspekter av utkastet til veiledning; og var enige om behovet for å få mer erfaring med bruk av utkastet til veiledning og å se det på nytt i lys av nye erfaringer.

New food sources and production systems (NFPS):

Fremhevet viktigheten av å ta opp utfordringer knyttet til NFPS og den viktige rollen Codex kan spille i dette, bemerket at de nåværende arbeidsmekanismene var tilstrekkelige til å håndtere ethvert nytt arbeid med NFPS som medlemmene måtte foreslå, og oppfordret medlemmene til å sende inn forslag til nytt arbeid med NFPS. CAC46 støttet også veien videre for utviklingen av Codex Strategic Plan 2026-2031 og en modell for fremtidig Codex-arbeid.